

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže a soudkyň Mgr. Věry Jachurové a Mgr. et Mgr. Lenky Bahýřové, Ph. D., v právní věci:

žalobkyně: **nezl. L. H. A.**, nar. ...
státní příslušnice Vietnamské socialistické republiky
bytem x, x 257/2
zastoupená Mgr. Vratislavem Polkou
se sídlem Praha 2, Vinohradská 22

proti

žalovanému: **Ministr zahraničních věcí**
se sídlem Praha 1, Loretánské náměstí 5

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 12. 2017, č.j. 121456/2017-OPL

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobkyně domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného označeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byl zamítnut rozklad žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Velvyslanectví České republiky v Hanoji ze dne 13. 9. 2017 č.j. 2814/2017-HANOI (dále jen „rozhodnutí velvyslanectví“). Rozhodnutím velvyslanectví byla zamítnuta žádost žalobkyně o upuštění od osobního podání žádosti o povolení k trvalému pobytu (dále jen „žádost“) a zastaveno řízení o žádosti o vydání povolení k trvalému pobytu podle § 169d odst. 3 zákona č.

326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

2. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný stručně shrnul obsah žádosti žalobkyně, kterou Zastupitelský úřad v Hanoji obdržel dne 16. 8. 2017, a zrekapituloval důvody, o něž žalobkyně opřela rozklad proti rozhodnutí velvyslanectví. Zdůraznil, že zastupitelský úřad má podle ustanovení § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců možnost (nikoli povinnost) udělit výjimku z povinnosti osobní přítomnosti žadatele, respektive v daném případě jeho zákonného zástupce. Upuštění od povinnosti osobního podání žádosti je přitom řešením subsidiárním, k němuž lze přistoupit pouze ve výjimečných případech. Žalovaný k tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2016 č.j. 10 Azs 219/2015-67 (bod 26). Konstatoval, že žalobkyně již v době podání žádosti pobývala na území České republiky bez platného povolení k pobytu, tedy nelegálně. Tento stav trvá již od listopadu 2015, kdy Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 17. 6. 2015 o zrušení trvalého pobytu žalobkyně, přičemž ke zrušení trvalého pobytu došlo na základě vlastního zavinění žadatelky, která v období červen 2011 až květen 2014 pobývala mimo území ČR. Zrušením trvalého pobytu bylo navíc žadatelce uloženo z ČR vycestovat.
3. Žalovaný dále podotkl, že nikdo se nemůže dovolávat výhody z vlastního porušení práva, a proto postup, kdy by vyhověním předmětné žádosti bylo legalizováno nezákonné jednání žalobkyně, je nepřípustný. V této souvislosti se žalovaný dovolává rozsudku *Courage a Creehan*, C-453/99, EU:C:2001:465, bod 31. Odmítl argument finanční neúnosnosti osobního podání žádosti. V této souvislosti uvedl, že žalobkyně doložila výpis z účtu, na němž bylo k datu 24. 7. 2017 celkem 410.708,01 Kč s tím, že slouží převážně k podnikání. Žalovaný uvedl, že chybí přijatelné vysvětlení, proč letenka v hodnotě 15.000,- Kč až 17.000,- Kč nemůže být zakoupena, nadto není vyloučeno, že zákonní zástupci žalobkyně jsou vlastníky dalších bankovních účtů. S ohledem na skutečnost, že zákonní zástupci žalobkyně žijí v České republice s celou svou rodinou a dlouhodobě zde podnikají, a na to, že je zřejmé, že mají nezpochybnitelný zájem na pokračování tohoto způsobu života, se nemožnost uhradit částku za zpáteční letenku do Vietnamu jeví jako nedůvěryhodná. K námitce, že dočasná nepřítomnost jednoho ze zákonných zástupců žalobkyně by narušila řádný chod rodiny a jejího podnikání, žalovaný uvedl, že žalobkyně popisuje zcela běžné starosti, s nimiž se v současné společnosti, kde ve většině rodin pracují oba rodiče, potýká téměř jakákoliv rodina. Tato situace není bezvýchodná, neboť jsou dostupné možnosti zajistit si hlídání dětí na komerčním základě a přitom bez omezení chodit do práce, respektive pokračovat v podnikání. Neschopnost uspořádat si osobní záležitosti nemůže jít k tíži správního orgánu, a tedy nemůže být důvodem pro udělení výjimky ve smyslu § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců.
4. K tvrzené nemožnosti provedení registrace v systému Visapoint žalovaný uvedl, že právní situace v době vydání žalobkyní zmiňovaného rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 30. 5. 2017 č.j. 7 Azs 227/2016-36 byla odlišná od té, která nastala v souvislosti s novelou zákona o pobytu cizinců provedenou zákonem č. 222/2017 Sb., účinnou od 15. 8. 2017. Odlišnost spočívá v tom, že novela prostřednictvím ustanovení § 169d odst. 2, § 169f a § 169h výslovně zmocnila zastupitelské úřady k provádění regulace podávaných žádostí o dlouhodobá víza nebo žádostí o pobytové tituly na zastupitelských úřadech

prostřednictvím povinnosti sjednání termínu osobního podání žádosti pro daný druh a účel pobytového oprávnění způsobem stanoveným zastupitelským úřadem. Zastupitelský úřad v Hanoji v souladu s § 169f zákona o pobytu cizinců určil jako způsob sjednání termínu pro osobní žádosti systém Visapoint. Z tohoto důvodu se může možnosti podat žádost domáhat pouze ten, kdo si stanoveným způsobem sjednal termín osobního podání žádosti. Skutečnost, že žalobkyni se nepodařilo zaregistrovat z důvodu nedostatku volných termínů, neruší závěr o tom, že Visapoint byl funkční, což dokazuje úspěch jiných žadatelů při registraci. Navíc bylo objednávání prostřednictvím systému Visapoint na zastupitelských úřadech ČR k 31. 10. 2017 ukončeno a na Zastupitelském úřadu v Hanoji od 27.11.2017 nahrazeno 2 alternativami: telefonickým objednáváním a tzv. „živou frontou“. Telefonické objednání termínu osobního podání žádosti je přitom dostupné pro všechny případné žadatele, včetně těch, kteří se zdržují na území České republiky.

5. K tvrzené nemožnosti vycestovat za účelem osobního podání žádosti žalovaný doplnil, že žadatel může podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, brání-li mu ve vycestování překážka na jeho vůli nezávislá, požádat Ministerstvo vnitra o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu. Žalovaný dodal, že řízení o udělení víza za účelem strpění pobytu na území je se žalobkyní u Ministerstva vnitra vedeno. Popsaný postup je v dotčeném případě jediným zákonným způsobem, na základě kterého by žalobkyně mohla svou žádost o trvalý pobyt na území České republiky podat. Pokud by bylo žádosti žalobkyně o upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o trvalý pobyt vyhovělo, znamenalo by to ve svém důsledku zpochybnění řízení o udělení víza za účelem strpění pobytu na území, respektive by toto řízení činilo zbytečným v tomto i v dalších skutkově podobných případech.
6. V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobkyně uvedla, že je nezletilou osobou, jejíž oba rodiče žijí na území České republiky na základě oprávněného pobytu. Na své rodiče je žalobkyně zcela odkázána. Na území České republiky žije od narození, trvalý pobyt obdržela v roce 2002. Povolení k trvalému pobytu bylo žalobkyni zrušeno v roce 2015 z toho důvodu, že od roku 2011 do 2014 pobývala na území Vietnamu, ačkoli v době vydání rozhodnutí již žila opět v péči svých rodičů na území ČR. Žalobkyně, respektive její rodiče opakovaně zkoušeli zajistit pro dceru termín k podání žádosti na Zastupitelském úřadu v Hanoji, což se ukázalo nemožným. Žádali také o udělení dlouhodobého víza za účelem strpění, které však žalobkyni uděleno nebylo, ačkoli jde o nezletilé dítě zcela závislé na péči a výchově svých rodičů. V rozkladu proti rozhodnutí velvyslanectví žalobkyně namítla zejména nepřezkoumatelnost, neboť správní orgán odmítl důvody bránící rodině žijící na území České republiky v podání žádosti ve Vietnamu naprosto formálně a bez ohledu na primární zájem, jímž je zájem samotné nezletilé žalobkyně. Žalovaný odvolací námitky odmítl naprosto fádně, některými se ani nezabýval. Závěr žalovaného, že žalobkyně neuvedla důvody, jež by upuštění od osobního podání žádosti podkládaly, odporuje obsahu spisového materiálu. Žalobkyně zopakovala, že je na rodiče zcela odkázána výchovou a výživou a sama není schopna se o sebe postarat. Rodiče žalobkyně na území ČR podnikají, a je tak zjevné, že oba nemohou území ČR opustit, aniž by to nemělo katastrofický dopad na zdroj jejich příjmů. Současně se rodiče musí starat také o nezletilé sourozence žalobkyně, což by jeden z nich s ohledem na podnikání nezvládal. Žalobkyně zdůraznila, že celá její rodina aktuálně pobývá v ČR a požadavek na podání žádosti prostřednictvím zastupitelského úřadu ve Vietnamu je zcela formalistický,

nelogický a nepřiměřeně postihující všechny dotčené osoby. Zvláštní zřetel obecně zaslouží zájem nezletilých dětí pokaždé, když jde o zájem, jenž má být zásadním při posuzování ve správním řízení. Zde je nutno přihlédnout k článku 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Za situace, kdy nezletilá žalobkyně má zjevné právo na pobyt na území ČR, je trvání na osobním podání žádosti ve Vietnamu naprosto nadbytečné, pro žalobkyni a její rodinu nevhodné, komplikované a nedůstojné. Navíc vyhovění žádosti nebrání veřejný zájem a lze jej považovat za logický a spravedlivý. I v případě, kdy žalobkyně s jedním z rodičů vycestuje do Vietnamu s úmyslem podání nové žádosti, bude pro ni téměř nemožné žádost fakticky podat s ohledem na nefunkčnost systému registrace k podání. Žalobkyně v minulosti opakovaně dlouhou dobu zkoušela přes systém Visapoint registraci učinit, avšak nikdy neuspěla, neboť žádný termín registrace nebyl k dispozici. Telefonní linka sloužící nyní k objednání k podání žádosti je konstantně nepřístupná, resp. obsazená. Žalobkyně odkázala na rozsudek NSS ze dne 30. 5. 2017 č.j. 7 Azs 227/2016-36, podle něhož žádost o vydání povolení k pobytu musí být možné podat v přiměřeném čase, lidsky a důstojným způsobem, a dále na rozsudek ze dne 30.8.2012, č.j. 8 As 90/2011-62, v němž NSS dovodil, že organizační pravidla zavedená státem pro podávání žádostí o víza nesmějí představovat faktickou překážku pro jejich podávání a nesmějí působit k tomu, aby odrazovala žadatele od jejich podávání. Z rozsudku NSS ze dne 30. 5. 2017 č.j. 7 Azs 227/2016 navíc vyplývá, že cizinec má možnost podat žádost poštou bez osobní přítomnosti, pokud konkrétní podmínky neumožňují osobní podání lidsky důstojným způsobem a v přiměřeném čase. Žalobkyně rovněž podotkla, že právo na sloučení rodiny je mimo jiné odrazem obsahu směrnice 2003/86/ES a že smyslem směrnice 2004/114/ES je při splnění stanovených podmínek umožnit příslušníkům třetích zemí na území členského státu studium a podobně.

7. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Ve vyjádření k žalobě nejprve zdůraznil, že žalobkyně zcela opomíjí, že se na území ČR nachází z vlastního zavinění nelegálně následkem zrušení jejího povolení k trvalému pobytu v roce 2015. Tvrzení žalobkyně, že podala žádost o udělení trvalého pobytu na Zastupitelském úřadu v Hanoji společně se žádostí o prominutí osobního podání až poté, kdy jí nebylo dlouhodobé vízum za účelem strpění uděleno, se nezakládá na pravdě, neboť žalovaný byl v době vydání napadeného rozhodnutí informován, že toto řízení je před Ministerstvem vnitra vedeno. Žalovaný odmítl námitku, že napadené rozhodnutí není dostatečně odůvodněno. Konstatoval, že v rozhodnutí je zejména jasně vysvětlena funkčnost registračního systému Visapoint, který nemůže ze zásady uspokojit všechny žadatele za situace, kdy v příslušné zemi panuje vysoký převis poptávky po pobytových titulech nad nabídkou. Žalobkyně ani ničím nedokázala, zda a kolikrát se o registraci v systému Visapoint pokusila. Tvrzenou námitku neprůhlednosti aktuálního systému registrace žalobkyně v rozkladu vůbec nezmínila, a tudíž se jí žalovaný zabývat nemohl. Tvrzení, že se námitkami žalobkyně zabýval formálně v neprospěch žalobkyně, žalovaný odmítl jako nepravdivé. Žalovaný zřetelně odůvodnil, proč nepovažuje žalobkyni tvrzené důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti za důvody zvláštního zřetele hodné, které by znemožňovaly jednomu ze zákonných zástupců žalobkyně vykonat cestu na Zastupitelský úřad v Hanoji k podání pobytové žádosti.
8. Za nepřipadnou žalovaný označil argumentaci zájmem nezletilého dítěte a článkem 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. K tomu uvedl, že pokud by jeden ze zákonných zástupců po

předchozí registraci vykonal krátkodobou cestu na Zastupitelský úřad v Hanoji k podání pobytové žádosti za nezletilou žalobkyni, její zájem by to nijak neohrozilo. Trvání na splnění podmínky osobního podání žádosti není otázkou přepjatého formalismu, ale sleduje zcela legitimní účel, který potvrdil i NSS v rozhodnutí ze dne 30. 5. 2017 č.j. 10 Azs 153/2016-62, když konstatoval, že: „*Požadavek osobního kontaktu žadatele s odpovědnými úředníky České republiky je pro takovéto účely zcela logický a slouží k tomu, aby si Česká republika mohla právě takto ověřit zejména totožnost, motivaci, osobní a další poměry žadatele a na základě toho zvážit bezpečnostní rizika a jiné aspekty související s následným uvážením, zda žadateli má, anebo nemá být vyhověno.*“ Požadavek materiálního pojetí právního státu zároveň nelze interpretovat tak, že zákonem stanovená pravidla lze v těch situacích, kdy splnění podmínky pro jejich naplnění je pro žadatele hůře dosažitelné, libovolně obcházet či ignorovat. Žalovaný v tomto směru odkázal na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 3. 2018 č.j. 50 A 9/2018-56.

9. K tvrzení žalobkyně, že i kdyby vycestovala s jedním ze svých rodičů k podání žádosti na Zastupitelském úřadě v Hanoji, bylo by vzhledem k nefunkčnosti systému nemožné žádost podat, žalovaný zopakoval, že postačí, když žádost osobně podá zákonný zástupce. K tvrzené nefunkčnosti registračního systému Visapoint pak žalovaný uvedl, že tento způsob byl v rozhodné době podání žádosti zákonným způsobem, který měl oporu v § 169f zákona o pobytu cizinců. Znovu zdůraznil, že žalobkyně nijak nedokazuje, zda a kolikrát se prostřednictvím svého zákonného zástupce o registraci v systému Visapoint pokusila. Doplnil, že pokud je počet termínů k podání žádosti o určitý pobytový titul omezený a v důsledku toho se k podání žádosti nemohou zaregistrovat všichni zájemci o tento pobytový titul, znamená to, že zájem je mnohem vyšší, než by odpovídalo kapacitním možnostem zastupitelského úřadu všechny žádosti zpracovat, a že dotčený systém pouze plní funkci, pro kterou je zaveden, tedy funkci regulační.
10. Žalovaný dále poznamenal, že žalobkyní uvedená citace z rozhodnutí rozšířeného senátu NSS ze dne 30. 5. 2017 č.j. 7 Azs 227/2016-36 vyznačená kurzívou se ve zmíněném rozhodnutí nevyskytuje. Není zřejmé, jakou nesplnitelnou podmínku má žalobkyně na mysli a v čem spatřuje porušování závazků České republiky, které vyplývají z práva EU. Takové tvrzení je dle žalovaného obecné a ničím nepodložené.
11. K tvrzení, že systém registrace k podání žádosti na Zastupitelském úřadu v Hanoji představuje organizační pravidlo zavedené státem a faktickou překážku pro podávání žádostí o víza, žalovaný uvedl, že toto bylo překonáno novelou zákona o pobytu cizinců, která nabyla účinnosti dne 15.8.2017. Rovněž není zřejmé, jaký zájem společnosti má žalobkyně na mysli, pokud namítá, že osobní podání žádosti neodpovídá zájmu společnosti. Účelem novelizované úpravy zákona o pobytu cizinců je zájem na kontrolované migraci. Osobní podání žádosti je stanoveno zákonem a zastupitelský úřad může na základě svého uvážení od této povinnosti upustit. Na posuzovaný případ se v rozhodné době nevztahovala žádná ze zákonem taxativně stanovených podmínek, za nichž může k podání žádosti dojít na území ČR. Nejde tedy o zbytečný, nepřiměřený, formalistický ani nehospodárný projev výkonu veřejné moci, ale jedná se o důsledek naplňování legitimního zákonného požadavku.

12. Za nesprávný výklad žalovaný označil tvrzení žalobkyně, která s odvoláním na rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 30. 5. 2017 č.j. 7 Azs 227/2016-36 dovozuje, že cizinec má možnost podat žádost poštou bez osobní přítomnosti, pokud konkrétní podmínky neumožňují osobní podání zásilky lidsky důstojným způsobem a v přiměřeném čase. Toto tvrzení je v přímém rozporu s účelem, pro který byla novelizace zákona o pobytu cizinců č. 22/2017 Sb., přijata. Účelem této novelizace bylo stanovit pevná pravidla právě proto, aby nedocházelo k obcházení povinnosti osobní účasti, přičemž možnost upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o pobytový titul na základě správního uvážení zastupitelského úřadu byla v zákoně obsažena již dříve a na této možnosti novelizace nic neměnila.
13. Žalovaný zdůraznil, že jeho postupem nebylo právo na sloučení rodiny nijak porušeno ani zpochybněno. Objednací systém, ať již Visapoint či systém telefonického objednávání, řeší jen organizaci podávání žádostí. Tento systém nezavádí a ani nemůže zavádět žádné kvóty. Počet žádostí, které lze podat, logicky vyplývá z kapacitních možností zastupitelského úřadu a jeho organizace, podobně jako je tomu standardně u všech osobně podávaných žádostí u jiných orgánů veřejné správy. Nelze tudíž považovat za odporující směrnici 2003/86/ES, je-li v důsledku procesních náležitostí podání žádosti stanovených vnitrostátním právem a kapacitních možností zastupitelského úřadu v případě přebytku poptávky po určitých pobytových titulech přijat jen určitý (omezený) počet žádostí.
14. Dne 12. 12. 2018 žalobkyně předložila soudu stanovisko veřejného ochránce práv ze dne 11.7.2018, který k podnětu zákonné zástupkyně žalobkyně zaujal stanovisko, že k datu podání žádosti o povolení k trvalému pobytu bylo objektivně prokázáno, že Velvyslanectví České republiky v Hanoji neumožňovalo osobní podání žádosti o povolení k trvalému pobytu lidsky důstojným způsobem v přiměřeném čase. Veřejný ochránce práv konstatoval, že dlouhodobě monitoroval fungování systému Visapoint a opakovaně poukazoval na skutečnost, že sjednání termínu prostřednictvím tohoto systému k podání žádosti na Velvyslanectví České republiky v Hanoji je téměř nemožné. V rámci posledního monitoringu fungování systému Visapoint v období od 1. 3. 2016 do 30. 10. 2017 se pověřenými pracovníci Kanceláře pokusili 602krát o sjednání termínu k podání žádosti o povolení k trvalému pobytu, přičemž ani při jednom z těchto pokusů jim nebyl nabídnut volný termín k podání žádosti a systém je pouze informoval, že žádné termíny pro podání žádosti nejsou k dispozici. Ve stanovisku se dále odkazuje na judikaturu NSS, zejména jeho rozhodnutí ze dne 30. 5. 2017 č.j. 7 AZS 227/2016-36 a ze dne 30.5.2017 č.j. 10 Azs 153/2016-52. Veřejný ochránce práv rovněž uvedl, že po ukončení systému Visapoint již neměl možnost systematicky sledovat přístup k podávání žádostí na Velvyslanectví České republiky v Hanoji.
15. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích uplatněných žalobních bodů. V posuzované věci vyšel z následně uvedené právní úpravy:
16. Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců žádost o udělení dlouhodobého víza, s výjimkou diplomatického nebo zvláštního víza, žádost o prodloužení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území a žádost o vydání povolení k dlouhodobému přechodnému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně.

17. Podle § 169d odst. 2 zákona o pobytu cizinců osobním podáním žádosti se rozumí úkon žadatele, při kterém se žadatel osobně dostaví ke správnímu orgánu, u kterého má být žádost podána, a osobně přímo se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu určené k přijetí žádosti podá žádost v době určené pro jednotlivé druhy a účely pobytových oprávnění a ve formě a způsobem, který stanoví tento zákon. Povinnost osobního podání žádosti se vztahuje i na zákonné zástupce. Podmínka osobního podání žádosti se považuje za splněnou v případě podání žádosti zastupitelskému úřadu prostřednictvím fyzické nebo právnické osoby, se kterou má Česká republika uzavřenou smlouvu o přijímání žádostí (dále jen „externí poskytovatel služeb“), jde-li o žádost takového druhu, jehož shromažďováním a předáváním je externí poskytovatel služeb pověřen.
18. Podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců *zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Řízení je v případě podle věty první zahájeno dnem, kdy žádost došla zastupitelskému úřadu. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví.* Zastupitelský úřad může od povinnosti osobního podání žádosti upustit také bez uvedení důvodů cizincem, jsou-li mu důvody pro toto upuštění známy z jeho úřední činnosti, nebo může učinit na své úřední desce prohlášení, že od povinnosti osobního podání žádosti upouští pro určitý druh žádostí o pobytová oprávnění podaných v budoucnu, a to zejména v případech, pokud je cizinec nebo jeho zaměstnavatel účastníkem vládou schváleného programu.
19. Podle § 169f zákona o pobytu cizinců je žadatel povinen si předem sjednat termín osobního podání žádosti o udělení dlouhodobého víza nebo žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu nebo trvalému pobytu způsobem, který zastupitelský úřad zveřejní na své úřední desce.
20. Po provedeném řízení soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
21. Pro posouzení věci je klíčové, zda žalobkyně doložila splnění podmínek pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o povolení k trvalému pobytu. Nutno zdůraznit, že relevantnost důvodů, pro které má být upuštěno od povinnosti podat žádost o vydání pobytového oprávnění osobně, musí tvrdit a prokazovat žadatel, kterého v tomto směru plně tíží břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Těžiště základní argumentace, o kterou žalobkyně svou žádost opřela, spočívalo v tvrzení o nepřiměřené finanční a pracovní zátěži, kterou by si osobní podání žádosti vyžádalo. Žalobkyně uvedla, že je výchovou a výživou odkázána na své rodiče, kteří na území České republiky podnikají. Jejich dočasná nepřítomnost by narušila také chod rodiny, neboť se starají o dalšího nezletilého sourozence žalobkyně. Žalobkyně rovněž s odkazem na rozhodnutí NSS ze dne 30. 5. 2017 č.j. 7 Azs 227/2016-36 namítla faktickou nemožnost sjednat si na Zastupitelském úřadě v Hanoji termín k osobnímu podání žádosti. V rozkladu proti rozhodnutí velvyslanectví navíc uvedla, že zákonní zástupci žalobkyně i jejich známí a příbuzní se mnohokrát pokoušeli zajistit si termín podání žádosti přes systém Visapoint, vždy se však setkali s neúspěchem.

22. Soud předesílá, že aplikovaná právní úprava zakotvující povinnost osobního podání žádosti není samoúčelná a toliko formálně vyžadující, aby se žadatel osobně dostavil do země svého původu, chce-li získat pobytové oprávnění. Rozšířený senát NSS v rozhodnutí ze dne 30. 5. 2017 č.j. 10 Azs 153/2016-52 uvedl, že: *„(P)ožadavek osobního kontaktu žadatele s odpovědnými úředníky České republiky je pro takovéto účely zcela logický a slouží k tomu, aby si Česká republika mohla právě takto ověřit zejména totožnost, motivaci, osobní a další poměry žadatele a na základě toho zvážit bezpečnostní rizika a jiné aspekty související s následným uvážením, zda žadateli má, anebo nemá být vyhověno.“* Explicitně formulovaný požadavek osobního podání žádosti zavedený novelou zákona o pobytu cizinců prostřednictvím zákona č. 427/2010 Sb., vycházel dle důvodové zprávy z potřeby eliminovat případy, kdy jsou žádosti zastupitelským úřadům zasílány prostřednictvím provozovatele poštovních služeb žadateli pobývajícími na území České republiky. Toto opatření má rovněž eliminovat podávání žádostí bez zákonem stanovených náležitostí, které jsou následně doplňovány žadatelem či jeho zástupcem na území České republiky na základě výzvy správního orgánu, který je příslušný k rozhodnutí o žádosti. Zastupitelský úřad v takovém případě nemá možnost posoudit předložené doklady s ohledem na své znalosti místních podmínek.
23. Zastupitelský úřad je ve smyslu ustanovení § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců oprávněn uvážit o relevantnosti důvodů, které žadatel v žádosti uplatnil, a případnou zjištěnou „tvrdość“ zákona vyžadujícího osobní podání žádosti eliminovat tím, že se žádostí o udělení pobyového oprávnění bude zabývat i přesto, že nebyla podána zákonem předvídaným způsobem. NSS se v rozhodnutí ze dne 11. 8. 2015 č.j. 6 Azs 77/2015-36 vyjádřil k výkladu „odůvodněných případů“, kdy může zastupitelský úřad od osobního podání žádosti upustit, přičemž konstatoval, že: *„Co se týče typových případů upuštění od povinnosti osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu, zákon bližší podmínky nespécifikuje. Institut upuštění od povinnosti osobního podání žádosti tak v sobě obsahuje neurčitý právní pojem „v odůvodněných případech“, otevírající prostor pro uplatnění správního uvážení zastupitelského úřadu.“* Zároveň odkázal na rozsudek ze dne 31. 5. 2011 č.j. 9 Aps 6/2010-106, v němž uvedl, že: *„o jaké typové případy v praxi půjde, zda se má jednat pouze o případy překážek osobní účasti, které jsou na straně cizince, nebo též o případy překážek na straně zastupitelského úřadu, zákon o pobytu cizinců žádným způsobem ani neupravuje ani nenaznačuje. Každé takové posouzení tedy závisí na úvaze zastupitelského úřadu, který by měl při svém rozhodování zohlednit všechny v daném čase a dané zemi existující podstatné okolnosti.“*
24. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí náležitě vypořádal se všemi důvody, o něž žalobkyně svou žádost opřela. Její námitkou, že žalovaný se nevypořádal s odvolacími námitkami, tyto odmítl fádňe a některými se nezabýval, se nelze pro její nekonkrétnost blíže zabývat. Žalobkyně nespécifikovala, které námitky měl žalovaný opomenout vypořádat a kterými se měl zabývat toliko povrchně. Soud není oprávněn k tomu, aby vybíral z reality skutečnosti, které žalobu podporují, či aby za žalobkyni domýšlel další argumenty, které v žalobě neuplatnila. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by funkci advokáta jedné ze stran. Nelze přehlédnout ani to, že žalobkyně koncipovala důvody žádosti velmi obecně a rezignovala na jejich konkretizaci tak, aby bylo možné vyhodnotit individualizované skutkové okolnosti její situace.

25. Soud se ztotožňuje s nepřijatelností argumentu, že osobní podání žádosti je pro žalobkyni, respektive pro její zákonné zástupce finančně neúnosné. Žalobkyně pouze uvedla, že účet, na němž byla ke dni 24. 7. 2017 částka 410.708,01 Kč, slouží z převážné části k podnikání. Nerozvedla však, z jakých konkrétních okolností má vyplývat, že z tohoto obnosu není možné uhradit náklady na zakoupení letenky, jejíž (nejnižší) hodnota se pohybuje od 15.000,- Kč do 17.000,- Kč. Žalovaný též důvodně poznamenal, že není vyloučeno, že zákonní zástupci žalobkyně jsou vlastníky dalších bankovních účtů. Námitka, že rodiče žalobkyně nemohou území ČR opustit, aniž by to nemělo „katastrofické dopady na zdroj jejich příjmů, postrádá nezbytný konkretizovaný rozměr a není podložena relevantními důkazy. Žalobkyně v žádosti a ani v rozkladu a v následně podané žalobě tyto důvody blíže nerozvedla a neoznačila důkazy k jejich prokázání. Z její strany se tak jedná o ničím neprokázané tvrzení.
26. Nedůvodnou soud shledal i námitku, že dočasná nepřítomnost jednoho ze zákonných zástupců by ochromila chod rodiny a jejího podnikání. Žalobkyně se v této námitce omezila na pouhé konstatování, že jeden rodič by sám nezvládl péči o ni a jejího sourozence souběžně s podnikáním. Soud v tomto směru souhlasí se žalovaným, že nejde o neřešitelnou situaci, neboť existuje možnost zajistit si hlídání dětí na komerčním základě a přitom pokračovat v podnikání. Závěr žalovaného, že neschopnost (zákonných zástupců žalobkyně) uspořádat si osobní záležitosti nemůže jít k tíži správního orgánu, a nemůže být proto důvodem pro udělení výjimky, není contra legem a nevybočuje z mezí správního uvážení. Soud k tomu dodává, že jistou účelovost této námítky lze spatřovat i ve skutečnosti, že žalobkyni bylo v době podání žádosti téměř 15 let, její sestře pak 13 let, a obě tedy byly ve věku, kdy již lze předpokládat určitou míru jejich soběstačnosti, přičemž povinná školní docházka by navíc poskytovala jednomu z rodičů žalobkyně určitý časový prostor pro to, aby se během (všedního) dne mohl věnovat podnikatelským aktivitám.
27. K námitce, že systém registrace k podání žádostí na Zastupitelském úřadě v Hanoji je nefunkční a představuje faktickou překážku pro podání takové žádosti, je nutno předeslat, že žalobkyně i tuto námitku pojala velmi obecně, když zejména neuvedla, kdy ona sama, respektive její zákonný zástupce měl pokus(y) o registraci k získání „časového okénka“ pro podání žádosti učinit. Soud také poukazuje na určitý logický rozpor v tvrzeních žalobkyně (ať už jde o důvody, které žalobkyně uvedla v žádosti, nebo námítky vymezené v žalobě). Pokud žalobkyně argumentovala neúnosnou finanční a pracovní zátěží, která jí měla bránit v osobním podání žádosti, není zřejmé, z jakého důvodu se současně měla pokoušet o provedení registrace za účelem osobního podání žádosti, když tuto primárně odmítá. A opačně, pokud se žalobkyni v určitém delším časovém období opakovaně nepodařilo se zaregistrovat, měla žalobkyně tento nosný důvod v žádosti detailně rozvést a podle možností doložit. NSS v již uvedeném rozhodnutí č.j. 6 Azs 77/2015-36 akcentoval, že: *„Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu (...) představuje nástroj k ochraně subjektivních práv žalobkyně, naopak není koncipována jako actio popularis.“* S odkazem na rozhodnutí NSS ze dne 4. 4. 2013 č.j. 1 Afs 12/2013-30 vyložil, že: *„Žalobce, resp. stěžovatel je oprávněn se dovolávat pouze nezákonnosti, která nastala v jeho právní sféře. Není oprávněn osobovat si námítky vyplývající z práv třetích osob.“* Důvodnost této námítky by tedy bylo možno posoudit pouze tehdy, pokud by žalobkyně uvedla (a též doložila), kolikrát a v jakém časovém období se marně snažila získat termín pro osobní podání žádosti. Absence tímto

způsobem individualizovaných tvrzení vylučuje, aby soud dané námitce přisvědčil. Uvedený závěr nekoliduje s názorem, který vyjádřil rozšířený senát NSS v žalobkyní odkazovaném rozhodnutí ze dne 3. 5. 2017 č.j. 7 Azs 227/2016-36, neboť i NSS vyšel z premisy, že: „nepodání žádosti osobně samo o sobě nemůže vést bez dalšího k zastavení řízení o ní, pokud veřejná moc neumožnila žadateli podat žádost osobně proto, že mu nezajistila možnost podat ji v přiměřené době lidsky důstojným způsobem“ (pozn. podtrženo soudem). Z tohoto rozhodnutí NSS ani z dalšího žalobkyní zmíněného rozhodnutí NSS ze dne 30. 8. 2012 č.j. 8 As 90/2011-62, které postulovalo nastavení takových pravidel, která nebudou představovat faktickou překážku podávání žádostí, není možno dovodit, že toliko obecný poukaz na nefunkčnost systému registrace pro podání žádosti postačuje k tomu, aby bylo zahájeno řízení o žádosti, která směřuje k udělení konkrétního pobytového titulu a která je podaná nikoli osobně, ale (v tomto případě) poštovní přepravou. Naopak je nutno zdůraznit, že opačný přístup by ve své podstatě mohl vést k faktickému obcházení povinnosti podat žádost osobně, neboť k upuštění od této povinnosti by stačilo, pokud by žádost byla v obecné rovině odůvodněna jen nefunkčností systému. Právní rámec osobního podání žádosti, jakož i oprávnění zastupitelského úřadu uvážít o důvodech upuštění od této povinnosti by se tak staly obsoletním. S ohledem na výše uvedené proto nelze akceptovat ani stanovisko veřejného ochránce práv ze dne 11. 7. 2018, které žalobkyně předložila a v němž je konstatována nefunkčnost systému vycházející ze zjištění učiněných veřejným ochráncem práv. Předložené stanovisko nezbavuje žalobkyni povinnosti tvrdit a relevantními důkazy doložit, že se ona sama rovněž opakovaně pokusila splnit zákonem stanovenou povinnost sjednat si předem termín osobního podání žádosti.

28. Podmínka osobního podání žádosti, jakož i diskreční oprávnění zastupitelského úřadu při posuzování důvodů pro upuštění od této povinnosti nijak nezpochybňuje ani neeliminuje právo na sloučení rodiny zakotvené ve směrnici 2003/86/ES. Nutno připomenout, že žalobkyně porušila podmínky pro trvalý pobyt stanovené zákonem o pobytu cizinců, neboť po dobu přesahující 12 měsíců pobývala mimo území států Evropské unie, aniž by pro to měla závažné důvody [§ 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců]. Žalobkyně se tedy vlastním zaviněním (resp. zaviněním svých zákonných zástupců) ocitla v situaci, kdy musí respektovat pravidla pro získání pobytového oprávnění z pozice cizince, který nemá na území České republiky legalizován pobyt. Existence objednávkového systému je zákonný nástroj, kterým lze realizovat povinnost osobního podání žádosti a zároveň je odrazem potřeby reflektovat (nikoli neomezené) kapacitní možnosti zastupitelského úřadu. Teprve v okamžiku, kdy tento systém v konkrétním případě „selže“ a žadateli neumožní podat žádost v přiměřené lhůtě a lidsky důstojným způsobem, lze takovou situaci hodnotit v intencích judikатурních korektivů a od podmínky osobního podání žádosti upustit. Jak soud vyložil shora, v případě žalobkyně nebyla taková situace prokázána. Nemůže tak být dotčen ani zájem dítěte garantovaný článkem 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, když zákonní zástupci žalobkyni dobrovolně připravili o status cizince, kterému svědčilo oprávnění plynoucí z trvalého pobytu, a následně neprokázali, že osobní podání žádosti je pro ně nepřiměřeně zatěžující.
29. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl. Za splnění podmínek zakotvených v § 51 odst. 1 s.ř.s. tak učinil bez nařízení ústního jednání

(žalobkyně i žalovaný ve stanovené lhůtě nevyjádřili svůj nesouhlas s takovým projednáním věci).

30. Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobkyně nebyla ve věci úspěšná a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 19. února 2019

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu